

Uchwała Nr 4200.II.71.2024

II Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Katowicach

z dnia 13 sierpnia 2024 r.

w sprawie opinii o możliwości spłaty przez Gminę Rajcza kredytu długoterminowego w wysokości 5.000.000 zł

Na podstawie art. 13 pkt 1, art. 19 ust. 2 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) – II Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach:

Przewodnicząca Bernadeta Dziedziak

Członkowie Piotr Wybraniec

Krystyna Zawiślak

uchwała, co następuje:

§ 1.

Wydaje się **pozytywną z zastrzeżeniami** opinię o możliwości spłaty przez **Gminę Rajcza** kredytu długoterminowego w kwocie 5.000.000 zł.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Opinia o możliwości spłaty kredytu długoterminowego przez Gminę Rajcza została wydana na wniosek Wójta Gminy Rajcza z dnia 5 sierpnia 2024 r. w oparciu o materiały obrazujące sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego w okresie obejmującym zaciągnięcie i spłatę zobowiązania. Podstawą zaciągnięcia kredytu długoterminowego jest Uchwała Rady Gminy Rajcza Nr III/11/2024 z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu w roku 2024, zmieniona uchwałą Nr IV/23/2024 z dnia 18 lipca 2024 r. Zgodnie z uchwałą kredyt długoterminowy

w kwocie 5.000.000 zł zostanie zaciągnięty na finansowanie planowanego deficytu budżetu w roku 2024. Spłata kredytu długoterminowego, zgodnie z informacją zawartą w złożonym wniosku, przypadać będzie na lata 2025-2033 według następującego harmonogramu:

- 2025 rok – kwota 200.000 zł,
- 2026 rok – kwota 200.000 zł,
- 2027 rok – kwota 200.000 zł,
- 2028 rok – kwota 200.000 zł,
- 2029 rok – kwota 400.000 zł,
- 2030 rok – kwota 800.000 zł,
- 2031 rok – kwota 1.000.000 zł,
- 2032 rok – kwota 1.000.000 zł,
- 2033 rok – kwota 1.000.000 zł.

Źródłem spłaty przedmiotowego kredytu będą dochody własne budżetu Gminy. Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowić będzie weksel własny *in blanco*. W związku z tym, że zabezpieczeniem spłaty kredytu będzie weksel *in blanco*, Skład zaleca sporządzenie deklaracji wekslowej.

Opinia o możliwości spłaty kredytu została wydana po przeprowadzeniu analizy sytuacji finansowej Gminy Rajcza, w której wyniku ustalono, co następuje.

Budżet Gminy na 2024 rok, po zmianach zakłada:

– dochody ogółem	w kwocie	68.274.380,89 zł,
– przychody ogółem	w kwocie	11.874.973,19 zł,

w tym z tytułu:

– <i>wnioskowanego kredytu</i>	<i>w kwocie</i>	<i>5.000.000,00 zł,</i>
– <i>pozostałego kredytu</i>	<i>w kwocie</i>	<i>1.628.039,64 zł,</i>

– *niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach*

w kwocie 2.404.754,46 zł,

– <i>Przelewy z rachunków lokat</i>	<i>w kwocie</i>	<i>2.842.179,09 zł,</i>
-------------------------------------	-----------------	-------------------------

– wydatki ogółem	w kwocie	79.093.991,23 zł,
-------------------------	----------	--------------------------

– rozchody ogółem	w kwocie	1.055.362,85 zł,
--------------------------	----------	-------------------------

w tym z tytułu:

– <i>spłaty kredytów</i>	<i>w kwocie</i>	<i>1.055.362,85 zł.</i>
--------------------------	-----------------	-------------------------

Uchwała budżetowa Gminy Rajcza podjęta na 2024 rok wraz ze zmianami, zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) określa limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 6.628.039,64 zł, w którym mieści się zaciągane zobowiązanie.

Budżet na 2024 rok został zaplanowany z uwzględnieniem wymogu określonego w art. 242 wyżej wymienionej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przy uwzględnieniu uregulowań z art. 9 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1927 z późn. zm.) i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.). Do ustalenia powyższej relacji na lata 2024-2025 dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, co wynika z art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1964). Uchwalona wieloletnia prognoza finansowa wraz z jej zmianami przewiduje również zachowanie powyższej zasady w kolejnych latach prognozy. **Skład Orzekający stwierdził jednak, że zaplanowana w budżecie 2024 r. różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi stanowi deficyt operacyjny w kwocie - 602.979,89 zł**, a spełnienie omawianej relacji następuje dopiero po uwzględnieniu tytułów wynikających z art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, tj. niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych.

Podstawą prognozowania wieloletniego w Gminie Rajcza jest Uchwała Rady Gminy Rajcza Nr LXXV/490/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rajcza na lata 2024-2035 wraz z jej późniejszymi zmianami. W wieloletniej prognozie finansowej i jej zmianach zostały uwzględnione spłaty rat i koszty obsługi kredytów zaciągniętych w latach poprzednich oraz planowanych do zaciągnięcia, w tym kredytu którego dotyczy niniejsza opinia. Zgodnie z prognozą w okresie spłaty przedmiotowego kredytu budżet Gminy mogą obciążyć ewentualne spłaty wynikające z udzielonych poręczeń. Znajduje to odzwierciedlenie w planowanych rozchodach, w których ujęto przypadające do spłaty raty kapitałowe oraz w planowanych wydatkach, które obejmują odsetki od poszczególnych rodzajów zobowiązań oraz potencjalną spłatę poręczeń wraz z odsetkami.

Zgodnie z art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, uwzględniając regulacje zawarte w art. 9 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2500 z późn. zm.), organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych zaciąganych lub emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2 - 4 i w art. 90 ustawy o finansach publicznych oraz innych długoterminowych zobowiązań zaliczanych

do tytułu dłużnego, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 tej ustawy wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę powyższych zobowiązań, potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji oraz doliczonych na podstawie art. 244 ustawy o finansach publicznych zobowiązań współtworzonego przez jednostkę związku, do planowanych dochodów bieżących budżetu - przekroczy dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań. Wskaźnik ten w latach 2022-2025 wyliczany jest jako średnia arytmetyczna z obliczonych dla ostatnich trzech albo siedmiu lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, po zastosowaniu pomniejszeń dochodów i wydatków bieżących o tytuły, o których mowa w art. 243 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz pkt 3 lit. a i c ustawy o finansach publicznych. W przypadku Gminy Rajcza wskaźnik obliczany jest w oparciu o okres 7-letni zgodnie z wyborem dokonany przez Wójta Gminy Rajcza na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Począwszy od 2026 roku powyższy wskaźnik obliczany jest jako średnia arytmetyczna z obliczonych dla ostatnich siedmiu lat relacji - dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, po zastosowaniu pomniejszeń dochodów i wydatków bieżących o tytuły z art. 243 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. Przy obliczaniu powyższego wskaźnika zastosowanie mają również art. 15zob ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 340 z późn. zm.), art. 79 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz.U. z 2020 r. poz. 2400 z późn. zm.), art. 110 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.), art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1265 z późn. zm.) oraz art. 28 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 630 z późn. zm.).

W latach 2024-2025 regionalna izba obrachunkowa, wydając opinię o możliwości spłaty zobowiązań, ocenia w szczególności wpływ planowanych zobowiązań na realizację zadań publicznych. Zaciągnięcie zobowiązań nie może zagrażać realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego w roku budżetowym i latach następnych, co wynika z art. 9 ust. 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2500 z późn. zm.).

Z uchwalonej wieloletniej prognozy finansowej Gminy Rajcza wraz ze zmianami wynika, że w latach 2024-2033, tj. w okresie, w którym będzie następować zaciągnięcie i spłata kredytu wraz z odsetkami zostanie spełniona relacja określona w art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, gdyż w każdym roku objętym prognozą planowane obciążenia wynikające ze spłaty długu Gminy w stosunku do planowanych dochodów bieżących budżetu pomniejszonych o dotacje i środki na cele bieżące nie są większe, niż dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań ustalony dla poszczególnych lat.

Obciążenia te aktualnie, po uwzględnieniu wyłączeń ustawowych wynoszą:

- w roku 2024 – 3,42%, przy dopuszczalnym wskaźniku 9,53%,
- w roku 2025 – 4,16%, przy dopuszczalnym wskaźniku 7,71%,
- w roku 2026 – 4,51%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,74%,
- w roku 2027 – 4,20%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,21%,
- w roku 2028 – 4,42%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,56%,
- w roku 2029 – 4,11%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,51%,
- w roku 2030 – 3,77%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,83%,
- w roku 2031 – 3,49%, przy dopuszczalnym wskaźniku 7,45%,
- w roku 2032 – 3,22%, przy dopuszczalnym wskaźniku 8,91%,
- w roku 2033 – 2,98%, przy dopuszczalnym wskaźniku 9,57%.

W okresie objętym wieloletnią prognozą finansową Gmina Rajcza stosuje wyłączenia z art. 243 ustawy o finansach publicznych w latach 2024-2032. Z przepisu art. 243 ust. 4 ww. ustawy wynika, że w przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 3 lub 3a, lub gdy określone w umowie o dofinansowanie środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, nie zostały przekazane albo po ich przekazaniu został orzeczony ich zwrot, jednostka samorządu terytorialnego nie może emitować papierów wartościowych, zaciągać zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego z art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych ani udzielać poręczeń i gwarancji do czasu spełnienia obligatoryjnej relacji, uwzględniając w tej relacji kwotę zobowiązań związaną z nieprzekazanymi środkami lub środkami, w stosunku do których orzeczono zwrot, lub kwoty związanej z niespełnieniem warunków, o których mowa ust. 3 lub 3a art. 243 ustawy o finansach publicznych. Niezbędne jest zatem spełnienie warunków wyłączeń ustawowych. Skład stwierdził, że bez zastosowania wyłączeń ustawowych obligatoryjna relacja kształtuje się na gorszym poziomie.

Planowana w 2024 roku łączna kwota długu Gminy w wysokości **12.190.182,71 zł** aktualnie stanowi odpowiednio: **17,9 %** i **20,2 %** do jej planowanych dochodów budżetowych ogółem i do jej planowanych dochodów bieżących. Skład stwierdził ponadto, że Gmina planuje zaciągnięcie nowego zadłużenia w 2025 r. w kwocie **3.956.938,26 zł**. Na kształtowanie się relacji zawartej w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w myśl art. 244 ust. 1 tej ustawy, mają także wpływ przypadające do spłaty kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez Gminę. Wykazane kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez Gminę, niekorzystające z wyłączeń ustawowych i przypadające jej do spłaty w latach 2024-2027 według danych z poz. 10.4 wieloletniej prognozy finansowej wynoszą **716.044,02 zł**. Ponadto Gmina posiada potencjalne zobowiązania wynikające z udzielonych poręczeń wykazane w poz. 2.1.2 prognozy w latach 2025-2032 w wysokości **3.474.913,79 zł**. Razem to wysoka kwota obciążeń finansowych jednostki samorządu terytorialnego przypadających na lata spłaty i obsługi zaciąganego kredytu.

Aktualnie Gmina planuje deficyt operacyjny w kwocie **-602.979,89 zł**, natomiast w sytuacji jednostki samorządu terytorialnego, która planuje zaciągać nowe zobowiązania dłużne, w tym 5.000.000 zł z tytułu opiniowanego kredytu - jest to niepokojąca okoliczność, albowiem osiągnięcie nadwyżek operacyjnych jest niezbędnie konieczne do spłaty i obsługi zadłużenia. Spłata przedmiotowego kredytu jest więc uzależniona od osiągania przez Gminę odpowiednio wysokich nadwyżek operacyjnych budżetu. Skład Orzekający podnosi również, że prognozowane nadwyżki

operacyjne budżetu kształtujące się pomiędzy 4.607.994 zł w 2027 r., a 5.380.084 zł w 2031 r. mogą być bardzo trudne, a nawet niemożliwe do osiągnięcia, z tego powodu, że w poprzednich latach najwyższe wykonanie nadwyżki operacyjnej występowało w 2021 r. i wyniosło 3.803.192,85 zł. Prognozowanie wysokich nadwyżek operacyjnych zostało uzasadnione m.in. spadkiem pozostałych wydatków bieżących, które zostało bardzo ogólnie objaśnione oszczędnym planowaniem ze względu na zadłużenie Gminy i planowane do zaciągnięcia zobowiązania.

Z podanych powyżej powodów, Skład Orzekający wnosi zastrzeżenia w zakresie możliwości spłaty przedmiotowego kredytu przez Gminę Rajcza.

Na zakończenie Skład wskazuje na trudne do przewidzenia skutki społeczno-gospodarcze zachodzących zmian uwarunkowań prawno-finansowych oraz społeczno-ekonomicznych zwiększających ryzyko prowadzenia gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego oraz na konieczność optymalnego, a zarazem ostrożnego zarządzania długiem jednostki samorządu terytorialnego, gdyż co należy raz jeszcze podkreślić - **zaciągane zobowiązania nie mogą zagrażać realizacji zadań publicznych.**

Skład zastrzega, iż niniejsza opinia została wydana w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa dotyczące finansów publicznych oraz bieżące dane obrazujące sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku wystąpienia nowych nieprzewidzianych okoliczności, w tym niezrealizowania dochodów na zakładanym poziomie lub konieczności zaciągnięcia nowych, nieplanowanych zobowiązań, sytuacja finansowa jednostki może ulec zmianie.

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, wniesione **w terminie 14 dni** od dnia jej doręczenia.

**PRZEWODNICZĄCA
II Składu Orzekającego**

Bernadeta Dziędziak